

Overheid omarmt OpenStack

MEER DIENSTEN, MINDER KOSTEN

Overheden in Nederland, Denemarken en andere Europese landen richten clouddiensten in op basis van open source cloud bouwstenen. Hoofdargumenten hiervoor zijn schaalbaarheid, flexibiliteit en de lagere kosten van open source software. > **Gijs Hillenius**

➤ Minstens zo belangrijk hierbij is soevereiniteit: open source geeft overheden de controle over hun eigen diensten. Immers, welke overheid vertrouwt haar gegevens over belastingen, belastingbetalers, uitkeringen, ziektekosten, werklozen, wetsovertredingen, veroordeelde criminelen, studiebeurzen, scholieren en studenten toe aan publieke clouddiensten? Dit zijn bij uitstek overheidsdiensten met vele terabytes aan gegevens en berekeningen waar de cloud zo geschikt voor is.

Een toonaangevend voorbeeld in Nederland is ODC-Noord, het Overheidsdatacentrum in Groningen. ODC wordt gebruikt door onder meer de provincie Groningen, de gemeente Groningen RDW, (voorheen bekend als de Rijksdienst voor het Wegverkeer) en de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO). De combinatie van de cloud infrastructuur OpenStack en opslagplatform Ceph, zoals ingezet door ODC-Noord, is de standaard voor Nederlandse overheidscloud geworden. De dienst blijkt enorm schaalbaar tegen laagblijvende kosten. De lijst met overheidsklanten, die er gebruik van willen maken, groeit daarom snel, meldt een van de architecten, Fijtse Vos, in mei 2017.

ODC-Noord begon in 2014 te experimenteren met de open source cloud. Aanvankelijk hadden de ingenieurs best moeite om het draaiende te krijgen. Ze hadden uitgeleende en weinig optimale hardware tot hun beschikking, die ze (om het nog erger te maken) noodgedwongen moesten combineren met een complexe mengeling van controllers en netwerkcomponenten.

Ze leerden snel en in 2015 was de cloud van ODC-Noord beter én goedkoper dan de gebruikelijke commerciële alternatieven van Amazon, Microsoft en VMWare. Bovendien voldeed de cloud aan de gestelde eisen: gehost in het eigen rekencentrum, geschikt voor een veelheid van overheidstaken en onafhankelijk van een IT-fabrikant of -leverancier.

Later dat jaar belde het Nationaal Archief. Zij hadden interesse in ongeveer 100 petabytes aan opslag. "Waren wij even blij dat we open source gebruiken", vertelt Henk Bultje, tot voor kort een van de projectmanagers, die betrokken was bij het project. "Alleen open source stelt ons in staat om enorm op te schalen en tegelijkertijd de kosten beheersbaar te houden."

Andere voorbeeldklanten zijn de Belastingdienst en de douane. ODC richtte inmiddels ook een schaalbaar containerplatform in op basis van Docker en Kubernetes voor DUO en het Centraal Justitiep Bureau (CJIB), de organisatie die verantwoordelijk is voor het innen van verkeersboetes en het coördineren van gevangenisstraf, taakstraffen en arrestatiebevelen.

Behoorlijk vergelijkbaar hiermee is een Deens project van Statens IT. Het een soort shared-services centrum, dat diensten levert voor 12 van de 18 ministeries, samen goed voor ruim 17.000 gebruikers.

Statens-IT biedt sinds een half jaar OpenStack clouddiensten aan. Het is vooralsnog een experimentele dienst, ingericht op

➤ De dienst blijkt enorm schaalbaar tegen laagblijvende kosten <

beschikbare en ongebruikte hardware, grofweg net als ODC-Noord in 2014. "Het doel is om een clouddienst in te richten, die goedkoper is dan commerciële aanbiedingen en zonder extra veiligheidseisen aan de gebruikers. Het hoofddoel is een testfaciliteit, om overheidsinstellingen in staat te stellen nieuwe diensten te beproeven," meldt een woordvoester in augustus. Statens IT wil diensten leveren aan elke Deense overheidsorganisatie. De clouddienst zal dan ook geschikt zijn voor een veelheid van taken. "We richten ons op de infrastructuur."

De Europese Commissie werkt met clouddiensten draaiend op OpenStack en andere open source onderdelen. In Frankrijk is een open source cloud bereikbaar voor alle ministeries en departementen van de centrale overheid. De belastingdienst in het Verenigd Koninkrijk en Ierland draaien elk hun eigen OpenStack en Hadoop. Verder voert open source massieve rekendiensten uit voor overheden in Portugal, Roemenië en Spaans Baskenland. Het mag duidelijk zijn: wat overheden betreft is, in de cloud, open source toonaangevend. <